

ข่าวสำนักงานเกษตรอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ต.ไผ่ดำ อ.หนองแคะ จ.สระบุรี ๑๘๑๔๐ โทร. ๐๓๖๓๗๑๒๔๔ E-Mail : saraburio๔@doae.go.th

การบริหารจัดการเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล (Brown Plant Hopper, BPH) ที่มา กรมการข้าว

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เป็นแมลงจาวปากดูด ตัวเต็มวัยมีลาตัวสีน้ำตาลถึงสีน้ำตาลปนดำ มีรูปร่าง ๒ ลักษณะ คือ ชนิดปีกยาว และชนิดปีกสั้น ชนิดมีปีกยาวสามารถเคลื่อนย้ายและอพยพไปในระยะทางใกล้และไกล โดยอาศัยกระแสลมช่วย ตัวเต็มวัยเพศเมียจะวางไข่เป็นกลุ่ม ส่วนใหญ่วางไข่ที่กาบใบข้าว หรือเส้นกลางใบ โดยวางไข่ เป็นกลุ่ม เรียงแถวตามแนวตั้งฉากกับกาบใบข้าว บริเวณที่วางไข่จะมีรอยขีดเป็นสีน้ำตาล ไข่มีลักษณะรูปกระสวยโค้งคล้ายกล้วยหอม มีสีขาวยุ่น ตัวอ่อนมี ๕ ระยะ ระยะตัวอ่อน ๑๖-๑๗ วัน ตัวเต็มวัยเพศเมียชนิดปีกยาวมีขนาด ๔-๔.๕ มิลลิเมตร วางไข่ประมาณ ๑๐๐ ฟอง เพศผู้มีขนาด ๓.๕-๔ มิลลิเมตร เพศเมียชนิดปีกสั้นวางไข่ประมาณ ๓๐๐ ฟอง ตัวเต็มวัยมีชีวิตประมาณ ๒ สัปดาห์ ในหนึ่งฤดูปลูกข้าวเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถเพิ่มปริมาณได้ ๒-๓ รุ่น เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยทำลายข้าวโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากเซลล์ท่อน้ำท่ออาหารบริเวณโคนต้นข้าวระดับเหนือผิวน้ำ ทำให้ต้นข้าวมีอาการใบเหลืองแห้งลักษณะคล้ายถูกน้ำร้อนลวกแห้งตายเป็นหย่อมๆเรียก “อาการไหม้” โดยทั่วไปพบอาการไหม้ในระยะข้าวแตกกอถึงระยะออกรวง ซึ่งตรงกับช่วงรุ่นที่ ๒-๓ ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าว นาข้าวที่ขาดน้ำตัวอ่อนจะลงมาอยู่ที่บริเวณโคนกอข้าวหรือบนพื้นดินที่แฉะมีความชื้น นอกจากนี้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ยังเป็นพาหะนำเชื้อไวรัสโรคใบหงิกมาสู่ต้นข้าว ทำให้ต้นข้าวมีอาการแคระแกร็น ต้นเตี้ย ใบสีเขียวแคบและสั้น ใบแก่ช้ากว่าปรกติ ปลายใบบิด เป็นเกลียว และ ขอบใบแหงงวิน

ปัจจัยที่มีผลต่อการระบาด

๑. วิธีการปลูกข้าว การปลูกข้าวแบบนาหว่านน้ำตมมีปัญหาการระบาดมากกว่านาดาเพราะนาหว่านมีจำนวนต้นข้าวหนาแน่น ทำให้อุณหภูมิและความชื้นในแปลงนาเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ประกอบกับนาหว่านเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถทำลายข้าวได้อย่างต่อเนื่อง

๒. การใช้ปุ๋ยอัตราสูงโดยเฉพาะปุ๋ยไนโตรเจน ทำให้การเพิ่มจำนวนเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าวมีแนวโน้มมากขึ้น เนื่องจากปุ๋ยไนโตรเจน ทำให้ใบข้าวเขียว หนาแน่น ต้นข้าวมีสภาพอวบหนาเหมาะแก่การเข้าดูดกินและขยายพันธุ์ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล การควบคุมน้ำในนาข้าว สภาพนาข้าวที่มีน้ำขังในนาตลอดเวลา ทำให้

เพื่อยืดระยะเวลาการเจริญเติบโตของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ความชื้นเหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๓. การใช้สารฆ่าแมลง การใช้สารฆ่าแมลงในระยะที่เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเป็นตัวเต็มวัยชนิดปีกยาวหรือช่วงที่อพยพเข้าในนาข้าวใหม่ๆ หรือข้าวระยะ ๓๐ วันหลังหว่าน ศัตรูธรรมชาติจะถูกทำลายและสารฆ่าแมลงก็ไม่สามารถ ทำลายไข่ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลได้ ทำให้ตัวอ่อนที่ฟักออกจากไข่มีโอกาสรอดชีวิตสูง

ศัตรูธรรมชาติที่มีบทบาทในการควบคุมประชากรเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ได้แก่

มวนเขียวคุดไข่ เป็นตัวห้ำที่สำคัญทำลายไข่เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โดยการดูดกินของเหลวภายในไข่ มักพบแพร่กระจายในภาคกลางเป็นส่วนใหญ่และอพยพเข้ามาพร้อมกับเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ซึ่งถ้าพบมวนชนิดนี้ในนา มากกว่าเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ๒-๓ เท่า มวนชนิดนี้สามารถควบคุมการเพิ่มปริมาณของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลโดยไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผลผลิตข้าวได้ และแมงมุมสุนัขป่า มีบทบาทมากที่สุดในการควบคุมปริมาณตัวอ่อนและตัว เต็มวัยของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าว เนื่องจากสามารถเคลื่อนย้ายไปมาในพื้นที่ต่างๆในนา โดยจะเคลื่อนย้ายเข้า ในนาในระยะหลังหว่านข้าวและจะเพิ่มปริมาณสูงในระยะข้าวแตกกอ

การบริหารจัดการเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๑. ปลูกข้าวพันธุ์ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เช่น สุพรรณบุรี ๑ สุพรรณบุรี ๒ สุพรรณบุรี ๙๐ สุพรรณบุรี ๖๐ ปทุมธานี ๑ พิษณุโลก ๒ ชัยนาท ๑ และชัยนาท ๒ และไม่ควรปลูกพันธุ์เดียวกันเกิน ๔ ฤดูปลูก ควรปลูกสลับกัน ระหว่างพันธุ์ต้านทานสูงกับพันธุ์ทนทานหรือพันธุ์อ่อนแอปานกลาง โดยพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวให้ใกล้เคียงกัน เพื่อลด ความเสียหายเมื่อเกิดการระบาดรุนแรง

๒. ในแหล่งที่มีการระบาด และควบคุมระดับน้ำในนาได้ หลังปักดำหรือหว่าน ๒-๓ สัปดาห์จนถึงระยะตั้งท้อง ควบคุมน้ำในแปลงนาให้พอดินเปียก หรือมีน้ำเรี่ยผิวดินนาน ๗-๑๐ วัน แล้วปล่อยขังทิ้งไว้ให้แห้งเองสลับกันไป จะช่วยลดการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๓. เมื่อตรวจพบสัดส่วนของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลตัวเต็มวัยต่อมวนเขียวคุดไข่ระหว่าง ๖ : ๑- ๘ : ๑ หรือตัวอ่อน ระยะ ๑-๒ เมื่อข้าวอายุ ๓๐-๔๕ วัน จำนวนมากกว่า ๑๐ ตัวต่อต้น ให้ใช้สารฆ่าแมลง บูโพรเพซิน (แอปพลอด ๑๐% ดับบลิวพี) อัตรา ๒๕ มิลลิกรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฟนหรือใช้สาร อีโทเฟนพโรคซ์(ทรีบอน ๑๐% อีซี) อัตรา ๒๐ มิลลิกรัมต่อ น้ำ ๒๐ ลิตร หรือ บูโพรเพซิน/ไอโซโพรคาร์บ (แอปพลอด/มิฟซิน ๕%/๒๐% ดับบลิวพี) อัตรา ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฟนเมื่อพบแมลงส่วนใหญ่เป็นตัวเต็มวัยจา นวนมากกว่า ๑ ตัวต่อต้น ในระยะข้าวตั้งท้องถึงออกรวงใช้สาร อิมิดาโคลพริด (คอนฟิคอร์ ๑๐% เอสแอล) อัตรา ๑๕ มิลลิกรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

๔. ไม่ควรใช้สารฆ่าแมลงที่ทำให้เกิดการเพิ่มระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หรือสารกลุ่มไพรีทรอยด์สังเคราะห์ เช่น แอลฟาไซเพอร์มีทริน ไซเพอร์มีทริน ไซแอลโทริน เดคาเมทริน เอสเฟนแวลเลอร์เรต เพอร์มีทริน ไตรอะ โซฟอส ไชยาโนเฟนฟอส ไอโซซาโทออน ไพริดาเฟนโทออน ควินาลฟอส และ เตตระคลอร์วินฟอส เป็นต้น

สารเคมีที่ใช้ควบคุม

.. คาร์แทป+ไอโซโพรคาร์บ ๕ กิโลกรัม/ไร่

.. อิมิดาโคลพริด ๑๕-๓๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร

.. บูโพรเพซิน+ไอโซโพรคาร์บ ๕๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

.. ไอโซโพรคาร์บ ๖๐กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

.. บูโพรเพซิน ๒๐-๓๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

.. อีทีโพรล ๔๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร